

א מ"א מ"ב פ"ה מהל' מלוה
ולוה הל' ד' סמנ עשין נד
טושיע מ"ח ס"ו מה ספק
י:
י ב מ"י פ"ה מהל' עדות
הלכה א סמנ עשין קט
טושיע מ"ח ס"ו מה ספק
י ו יס"ג לא ספק ד'
י"א ג מ"י פ"ה מהל' מלוה
ולוה הל' ד' סמנ עשין
נד טושיע מ"ח ס"ו מה
ספק ד':
י"ב ה"ו פ"ה מהל' מלוה
כ"ב סמנ עשין סמ
טושיע מ"ח ס"ו מה ספק
ג:
י"ג ה"ה ס"ו מהל' י'
טושיע ס"ס ספק א':

איבעיא זהו שיטה ומהצה מהו. לא בעי היכא דמסיים (א) השיטה
באלמע השיטה והניחו העדים אותו חלי שיטה הנשאלת
גם שיטה אחרת מהו דפשיטא דפסול דכמז מני דבעי בזהו חלי
ויחזרו השיטה אחרונה אבל יש לפרש היכא דסיים השטר בסוף
השיטה והניחו השיטה שלימה (ב) וכתבו
באלמע שיטה מהו מי אמרין
שפסול לפי שזייף בשיטה שלימה
ובחליה יתבז חזרת השטר ואין למדין
מן החליה שהיא שיטה אחרונה אבל
מן השלימה למדין או דלמא כשטר
שגם מן השיטה שלימה אין למדין
שהיא אחרונה מן השלימה מיהו (ג)
פשיטא דכשר דאין למדין משיטה
אחרונה היינו טעמא שעדים לא
דייק ומרמיקין שיטה אחת אם כן
כשמרמיקין שיטה וחותמים באלמע
שיטה כיון דליכא כי אם רוחב שיטה
אחת בין העדים לשטר אין למדין
ממנה ולכן לא יוכל לזייף וכשר ועוד
דומיא דהמיק שני שטיין והמיק
שיטה אחת דמיירי בעובי (ד) כזה
[בעי] מהו מי אמרין לא יוכל לזייף
כלום בשיטה ומחלה או דלמא בדוחק יתבז שני שטיין ופסול:
ואלא מהא זיבא דמשמע ביניה. ואי רישא דוקא סיפא לאו דוקא
ושיטה ומחלה כשיטה אחת (ה) דקאמר כשר דמי ואי סיפא
דוקא רישא לאו דוקא ושיטה ומחלה כשני שטיין דפסול דמי:
דאמר חזקיה בלאהו בקרובים כשר. אהרמיק שני שטיין קאי וכן
מוכח בהגמר (גיטין דף פ: ושם) דקאמר ואי משום (ו)
שני שטיין פסול חזקיה מלאהו בקרובים כשר לפירוש רבינו
חננאל שגורם בצרייתא (ז) נמלא מן הראשונים קרוב או פסול
מסייע ליה שפיר לחזקיה דמכשיר עדים ראשונים שנמלאו קרובים אלא
לגריסתא פסירם דלא גרסי ראשונים א"כ היכי מסייע ליה דלמא בצרייתא
לא מכשרת אלא כשנמלאו (ח) בסוף עדים כשרים אבל מלאו למעלה
במקום שארין פסול אימא הקרוב נמי פסול וי"ל מלא קבע ליה מקום
וקאמר סתמא (ט) נמלא ארבעה או חמשה קרובים או פסולים כשר
שמע מינה בכל דוכתא מכשר להו כגון הא דאמר בשליה הורק
(שם דף פג.) ש"מ אי חמס בתמלה קרוב או באלמע בין בסוף
כשר ממאי מדלא קבע מקום וא"ת היכי מסייע ליה הא בצרייתא
מכשיר בין קרוב בין פסול וחזקיה לא מכשיר אלא קרוב מדלא קאמר
פסול ומי"ט דחזקיה וי"ל דחזקיה סבר לה כר' עקיבא דאמר בדבורק

אלא מהא ליכא למשמע מינה. חדא דוקא או סיפא או רישא ותנא
הא אטו הא: פסוח מיכן כשר. דהיינו שיטה ומחלה: הכי גרסין
בפירוש רבינו חננאל היו ארבעה או חמשה עדים חתומים על השטר
(א) ונמלא שנים הראשונים קרובים או פסולים חתומים עדות בשאר
מסייע ליה לחזקיה דאמר חתומים מילאהו
בקרובים כשר. פירוש אם היה בין
הכתב לעדים חלק כשעור שני שטיין
ומילא מקום החלק בקרובים השטר
ההוא כשר ומקימין אותו משאל
העדים שבו. ולא נמלאו דברי חזקיה
בפירוש בגמרא וי"ל בנט קרמ דכרי
חזקיה ונראין דברי חזקיה כדברי ר'
עקיבא דמתן במסכת גיטין (דף פא:)
גט קרמ הכל משלימין עליו כדברי
ר' ננס ר"ע אומר אין משלימין אלא
קרובים הראויים להעיד במקום אחר
כן פירש רבינו חננאל. ולי נראה שכן
הראשון ספק בצרייתא דקמני הוא
עליו ארבעה או חמשה כו' ודאי מעין
תמלתא מיירי במילוי שני שטיין
הפוסלים את השטר דקמני רישא
וכא לומר שמילוי קרובים מכשירו
היינו דקאמר מסייע ליה לחזקיה דאיידי נמי במילוי שני שטיין של חלק
דאי צרייתא בעלמא מיירי בלא מילוי שני שטיין ולאורוי דין עדים
היה פלוגתא רבינו רובי יוסי (הגלילי) דפליגי התם בדני ממונות
אם חתומים העדות בשאר אם לא וחזקיה נמי אם בנט קרמ מיירי
הא לרין קוע מן הצרייתא ממתני' דגיטין דבן ננס ר"ע יול
לסייע ותו חזקיה ממני' דגיטין דאמר בצרייתא דתמיה: ולא
סתמא. מזה החלוק כי בחיותו חלק השטר פסול ואם מילאו בפסולין
לעדות כשר: שהרי סוכה. זהו זה אחר שלשה טפחים פסולה
ואם מילאו בספק פסול כגון דכרי המקבל טומאה הוכשרה הסוכה
שאין ספק פסול פסול אלא בצרעה טפחים. ורבי יהודה גאון נמי מוקי
לה להא דחזקיה בהלכות עדות שלו כגון דהוה קרוב חתים צרייתא
כי היכי דלא תקשי ארבע נמנן דאמר במסכת מכות (ו.) אפילו צרייתא
ממונות נמלא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה דהיכא דחתים
קרוב צרייתא מוכחא מילתא דלכבוד עבד ולא לעדות חתמיה ובהא
כ"ע מודו והכי תנא בתוספתא (גיטין פ"ה ה"י) שטר שחתמו עליו חמשה
ונמלאו שלשה הראשונים קרובים או פסולים חתומים העדות בשאר:
הן

(שם פא:) גט קרמ הכל משלימין עליו אפי' קרוב אבל פסול לא
בחוזיה כדכרי ונראה לר"י דאין הלכה בחזקיה דסבר כר' עקיבא אלא כגון ננס דמכשיר אפילו פסול דאמר' התם כי אתו לקמיה
דר' אמר אמר לא והשלים עליו עבד מן השוק והיה דר' אמר עיקר טפי דקבע גבי פלוגתא (א) אלא היה דחזקיה לא הוציאה להם ועוד
דסתמא דגמרא כגון ננס דאמר' בהמצא תנין (שם דף יח: ושם) אי חמס בתמלה קרוב או פסול (א) ומוכח התם דלכולי עלמא כשחותם
בתמלה פסול משום תנאי כשר אי לא אתי לאחילופי בקיום שטרות בעלמא ועוד דשמא חזקיה נמי אית ליה דבן ננס והא דאמר
מלאהו בקרובים ולא חתומים לרווחא דמילתא קאמר דלדברי הכל כפי האי גוונא: כשר: (הג"ה.) שיטה ומחלה. נראה ליישב כגון
שחתומים עדים באלמע שיטה ומסקפא ליה שמא יכתוב מה שירצה בחצי (א) השלמה. ע"כ הג"ה:)

פחות מבאן בשר. בתוספתא (ח) מסיים כאן וכמה יהיו העדים רחוקים מן הכתב ויהיה כשר כדי שיהיו נקראים עמו דברי רבי רשב"ג
אומר מלא שיטה אחת ר' דוסתאי צרי ינאי אומר מלא חתימת שני עדים שטר שחתמו עליו (ה) עדים ונמלאו ג' הראשונים
קרובים או פסולים חתומים העדות בשאר ונראה לר"מ ולר"ת דמתן ה"ז מיירי: **ואל** תתבא שהרי אומר פוסא בשלשה. וא"ת אמאי לא
מייתי רביה מגט קרמ' ששאר פסול וקרוב משלים וי"ל משום דהיה גופא תנתת דרננן היא והיא גופא לריכה רביה ממילתא דאורייתא
וא"ת מה שייך טעם פסול אחר הגט לפסול אחר סוכה וי"ל (א) ה"ק מלאהו בקרובים כשר ואע"ג דאחר פסול אין לגזור דאין קרובים
אטו אחר שהרי אחר פסול בשלשה ופסול לא פוסל אלא בצרעה אבל בשלשה לא פסלי ולא גורין אטו שלשה דאחר פסול ועוד
י"ל דלא מייתי רביה מגט קרמ דלא גורין השלמת קרובים אטו אחר משום דהתם דין הוא דלא גורין דטעמא דאחר (א) פסול לא הו
אלא משום דקשריו מרובין מעדין ולא משום שיוכל לזייף אפי' איכא ארבעה שטיין חלקים בין עדים לעדים כשר בעיוט בעלמא דתו
ליכא למיחש לזייף ולא אמר סהדי אטייט חתימו כיון שאין השטר מנד שהעדים חתומין (א) כדאמר' במשנה ולכן לא גזרי קרובים אטו
אחר שני שטיין דאפילו יש בו אחר צטוטא בעלמא סגי אבל כהא דצטוטא לא מהני מידי לפי שהעדים צדד השטר כתובים ואי טייט
ליה אמרי אטייטא חתימו ולכן נגזרו מילוי קרובים אטו אחר משום דבאחר אין לו תקנה ולהכי מייתי רביה מסוכה ומחלה. נראה ליישב כגון
תקנה ופסול כשר ולא פסלין ליה אטו אחר: **שהרי** אומר פוסא בשלשה. לא מיירי בסוכה גדולה (א) שמיירי שיעור סוכה ושלש דפנות
לכל דד לחותה למה תהיה פסולה וגם לא איירי לישב תחת האור דא"כ מאי איריא שלשה אפילו פחות נמי אמר במסכת סוכה
(דף יט.) שאין ישנים תחתיה אלא הכי פירושא סוכה גדולה ויש לה שלשה דפנות ויש לה אחר שלשה לכל אורך הסוכה פסולה שאור
שלשה מפקסין ועמה אין נשאר בו כי אם שני דפנות לכל ד' וספק פסול לא הו הפסק כי אם בצרעה טפחים אי נמי כגון שיש לה
לסוכה הכהא רביה והיא אינה גדולה כל כך ששאר הכשר סוכה מכל ד' אפי' אחת בואה בו. אי תימה מהא
דאמר רבנא נמלא אחד מהן קרוב או פסול כשר ולר"ע קרוב מיהא כשר צדד בתמלה ובין בסוף בין באלמע כשר מדלא קבע
ליה מקום ואפילו לר"מ דגרס בצרעה לאו לאפוקי בסוף דכ"ש הוא היכא שאין אחר פסול דכשר והכי נמי בנט קרמ לר"ע
קרוב כשר ובפ"ק דמכות (דף ה:) אמר ר"ע אף שלשה נמלא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה וי"ל דהתם מיירי בעדים
בעל פה והיכא דלאסודי אתו עדותן בטלה דשילינן להו אי לאסודי אתו אי למיחזי אתו דרז נמנן פסיק התם הלכה כרבי אבל
הכא לאו לאסודי חתימי אלא למילוי והיכא שחתומין באלמע או בסוף אמרין משום תנאי חתימו ולא לאסודי חתומים וכמו כן גבי
גט קרמ לא חתימי אלא להשלים הקרמ שיהא עדים כנו הקשרים ואע"פ דלעדות אחר על פה שילינן אי למיחזי אתו אי לאסודי
אתו היינו משום שלא נחקרה עדותן צ"ד אבל בשטר א"ל לחקור אמאי חתימו עדים החתומים על השטר כמי שנחקרה עדותן
צ"ד דמי כאלו נחקר שלמילוי או למנאי חתמו ורבי יהודה פסק על שטר שיש בו ה' עדים או יותר ונמלא אחד מהן קרוב או פסול
בתמלה

(א) וברכות כה. וישני.
(ב) ותוספתא גיטין פ"ו.
(ג) ומתפסא שם. (ד) וגיטין
פ"ו. (ה) ומכאן פ"ו. (ו) רישא
ד"ה. (ז) רישא ד"ה. (ח) וגיטין פ"ו. (ט) וגיטין
פ"ו.
פ"ו.

הגהות הב"ח

(א) ג"כ שני שטיין מן הכתב
פסול הוא שיטה: (ב) ש"ב"א
ד"ה הכי גר' וכו' ונמצא
שנים: (ג) תב"ד ד"ה איבעיא
לכו וכו' היכא דמסיים
השטר באלמע השיטה
והניחו העדים אותה חלי:
(ד) בא"ד וכו' והניחו השיטה
שלימה וחתמו באלמע:
(ה) בא"ד מיהו נראה
דהא נמי פשיטא דכשר
דהא לולא למדין משיטה:
(ו) בא"ד וכו' והמיק שיטה אחת
דמיירי בעובי קא מביעי
ליה נמי בהרמיק שיטה
ומחצה בעובי כזה מה
וכי לא דלמא דוחק יתבז:
(ז) ד"ה אלא וכו' כשיטה
אחת דכשר דמי ליל חזקיה
דקאמר מתני': (ח) ד"ה
דלמא וכו' ואם ששום
המובטל שני שטיין פסול:
(ט) בא"ד שטרות בצרייתא
ונמצאו שנים הראשונים
קרובים או פסולים מסייע
לי: (י) בא"ד כשנמלאו
הקרובים בסוף עדים
כשרים אלא נמצאו למעלה:
(יא) בא"ד וקאמר סתמא הו
ארבעה או חמשה ונמצאו
קרובים או פסולים חתומים
קרוב בין בתחילה בין
באלמע וכו' קבע ליה מקום:
(ב) בא"ד וכו' פלוגתא דר"ע
ובן ננס אבל הוה חזקיה:
(ג) בא"ד קרוב או פסול
אמר ליה פסול ואמר ליה
כשר ומוכח התם לר"ע וכו'
אי לא דאמר' לחלופי קיום
שטרות בעלמא: (ד) בא"ד
מה שולטת בחלי השיטה
עד כאן הג"ה: (ה) ד"ה
ואל תתמה וכו' וי"ל דהכי
קאמר וכו' שהרי אחר
פוסל בשלש פסול לא
פוסל אלא בצרעה אבל
בשלשה לא פסול ולא מדין
פסול ליה שלשה דאורייתא
י' לומר כ"ל: (ו) בא"ד
דטעמא דאחר פוסל לא
הו וכו' דאפילו איכא
(ז) בא"ד שהעדים חתומים
כרפי' נמשיה: (ח) ד"ה
שהרי וכו' בסוכה גדולה
שיש לה ד' דפנות שמיירי
שיעור סוכה:

מוסף רש"י

אלא מהא ליכא למשמע
מינה. ודאי ממני' לאו טולה
דוקא. אלא חלה מייתי' דוקא,
או רישא או סיפא, ומנא דרין
אטו ההוא ולא ידעין ה'
מיירי' דוקא דנגמ' מינה
שבת קכ"א. מלאהו. לאתו
אחר בקרובים כשר. דלא
קפדינן אלא אריה' גיטין
פ"ו. אור סוכה פוסל.
את כל סוכה בשלשה וספק
פסול פוסל את כל הסוכה
בארבעה וסוכה פ"ו.

גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קסג.

עין משפט
גר מצוה

יד א מיי פכ"ו מהל' מלוה
ולוה ל' ד סמנ עשין
נד טושיע ח"מ פי מה
ספיק ט:
בו ב מיי ש טושיע שס
סמ"ח:
בו ג מיי ש טושיע שס
ספיק ט:
יד ד מיי שס הל' ו ומנ
שס טושיע שס ס' מו
ספיק ט:
יה ה מיי שס הל' ד ומנ
שס טושיע ח"מ פי מה
ספיק ט:
יז ו מיי שס הל' ו ומנ
שס טושיע ח"מ פי מו
ספיק ט:

רבינו גרשום

למטה משיטה שנה ג' (המשך)
הנפשי אלא אלא אלא אלא
לפי שציואר של למידי הוא
משך אחר ברעיה דכי ולא
מתחת ברעיה: כגון ברוך
בן לוי בשיטה אחת היינו
שיטה אחת וב' אורין משך
היה למעלה דהשטח מצי
מויף ומשום לו ספול:
אמר רב לא שנו אס
הרחיק העדים מן הכתב
בן לוי בשיטה אחת אלא בין
עדים לשיטה: דהשטח איכא
הרואה ומצי מויף ויבין
עדמי חתימי מלמטה אחי
גביי שלא כדון: אכלת
אשכ הרואה בין חתימי
הכתב לאשרתא: שאם
היה למטה כגוילין אשאי
קיום בית דין שטרא דקא
נפס לקומא אשורו
וקיימוהו אפי' נמצא מי
שנהיב בין עדים לאשרתא
שיעור ד' או ה' שיטות
כשר: מאי שנו בין עדי'
לשיטה: שיעור ב' שיטין
דפסול דילמא מויף וכתב:
אין עדים לשיטא ויבין מנח
בין עדים בית דין של
מטה דמשמע דקיימו כל
המשום הכי כשר דאיתו
חלק שבין העדים לאשרתא
דמשטש ליה מטשטשו
כדור בריי שאין יכול לכתוב
כור על יבין שום זיק:
ומקשי' בין עדים לשיטה
אמאי בין שיטין פסולות
מצי מטייל ליה לאיתו:
חלק בריי דאיתו יכול לויף
בארוה מקום כלום: ומשני
אי מטייל ליה בריי בין כתב
לעדים אמרי אביי עדים
אשטרא חתימי אלא אהורא
לנו כתבו וחתימו לפסול
אנו כתבו וחתימו לפסול
שאני הייב לו מנה וכתבו
בין שאני שיטין פסולות
עדים השטר ופסול השטר
פסול אשטרא שלום חתימי
ולאו איתו מנה הכא נמי
איכא למימר עדים לאו
אשטרא חתימי אלא אהורא
טיטא ופסול ומשום הכי
לא מטיילין ליה: ומקשינן
בין עדים לאשרתא נמי אמאי
מצי לטייל דא איכא נמי
למימר ב' דינא אשטרא הוא
דחתימי ולא קיימו שאר
השטר: ומשני דא ליכא
למימר דמאי גבי עדים
דיש מהם עמי הארץ ולא
דייק חתימי אשטרא ואפי'
אשטרא אבל גבי ב' דינא
ליכא למימר הכי דאיתו
אשטרא שאני כלום לא
חתימי אלא אשטרא של שטר
קיימי וחתימו ומשום הכי
מצי לשייר אפי' טובא
ובכח דמטיילין ליה: ומקשי'
רבנא אמאי אלא גבי לשייר
בין עדים לאשרתא אפי'
טובא אפי' דמטיילין ליה
וליהושע דלמא מויף בצעצע
השטר שם העדים ושירי ליה
השטר שם העדים ושירי ליה

בתחלה כשר דלאמרינן לכבוד חתמו אבל אי חתימי כסוף פסול ואין נראה לר"ם דלמחר בהמצוא חתימי (גיטין דף י"ג וס) למאן דלמחר שנים משום עדים וכולם משום תנאי (ו) ולכן נמצא כסוף אחד מהם קרוב או פסול כשר אבל אי חתים בתחלה קרוב או פסול אמרי לה פסול אמרי לה כשר מאן דלמחר פסול דלמתי לאחופי בשאר שטרות דעלמא (ס) ולא יאמרו משום תנאי חתמו כיון שפסולים חתמו לתחלה אלא אפילו למאן דמשייר כסוף פסול לתחלה (ו) וא"כ הכא] בין בתחלה בין כסוף כשר וראשונים דאין רבינו מנחם לאו דוקא אלא שכן אמר ר"ע אפי' שאיר פסול וא"כ א"כ אמרי כשר (ו) ולא אחי לאחופי כקיום שטרות דעלמא כדחתם וי"ל התם מדרכנן דפסלי בתחלה משום דעדי הגט אין חותמין אלא זה בפני זה ואי חתים בתחלה קרוב או פסול יאמרו איך העדים העומדים שם קרובים לשם עדות חתמו שיכולים לתמוס בתחלה אותם עדים כשרים שהיו שם וחתמו קרובים ואמי לאכשורי קרובים אבל כסוף יאמרו ב' לשם עדים ואיך משום (ו) תנאי אבל כשר שטרות שחתמין זה שלא כשר זה אם נמצא פסול בתחלה כשר דלא אחי לאכשורי דעלמא שיעורו שלא לשם עדות חתמו אלא כמו שזכרנו החתימו וזשעה שחתמו אלו הראשונים לא נמצא אחריים עדי אחרים כן וקשה לו ר"י לא אחי כשרים כשנמצאו כסוף הא לאמרינן לקמן כל כי האי גוונא אין מקיימין מעדים שלמטה (ו) מכלל דעלמא כשראו פסולין לכסוף במקום קיום השטר יאמרו קרוב או פסול כשר

וחזר ר"ם ואין מכשיר כי אם בתחלה ולא כסוף מפני שקיום השטר כסוף כדפסיק רב יהודאי אבל קשה מגט קרח (גיטין דף פג.) שאנו מכשירין בין בתחלה בין כסוף וי"ל דשאינו התם דמכל מלתא מקיימין ולא סגי בקיומא דהכא כדמפרש התם אבל כפשוטם שאנו מקיימין משלמטה כשרי פסול לכסוף: ש"כ אהת ר"א חו"א. (ו) אי מויף ביה וכתב ביה שני שיטין דקות ניכר שהוא מויף שהנך שני שיטין דקות משאר השטר ועוד דלא אולי לגבי ספרא לכתוב כתיבה דקה ואפילו אי בעי גיז' ליה ויש מפרשים שיטה אחת בלא אורה למאי חויה אין יכול לכתוב צה כלום ואמאי אלטרין למימר הרחיק שיטה (ס) כשר אבל לא צה למיפך שני שיטין למאי חוין לטובא חוין לכתוב זו שיטה אחת וימנח דלמדן משיטה אחרונה דקה דלמחר לעיל אין למדן היינו למסקנא (ו) הכא דמסקנא הן ואורין דחזו לכתוב שני שיטין דחתם ואוריה חויה לכתוב אחת ולכך אין למדן אבל מקמי דמסקן הן ואורין יש ללמוד דארכה דלמדן מדפסול הרחיק שני שיטין בלא אורין:

בגון דף ע"ג גב זה. א"ל לפרש שרגל הכ"ף על ראש הלמ"ד אלא אפי' לא היו רגל הכ"ף נגד ראש הלמ"ד אפי' היו ד' אורין שאור אחד נריך להיות בין ב' שיטין בלא רגל כ"ף וראש הלמ"ד כדלמחר בגון ל' למעלה וכ"ף למטה וקסבר ב' שיטין וג' אורין אלא נריך להיות אורין בין שיטה לשיטה ועוד אורין מפני רגל כ"ף שצטיטה ראשונה או מפני ראש הלמ"ד שצטיטה שניה היו שני צבואר ראשון יכולים להיות ראש הלמ"ד ורגל כ"ף כיון שאין זה כדלמחר ב' שיטין אפי' הם איך צינתיים ריות שאם יאכר לך לך זה כנגד זה צבויפו שובל לעשותו כציוה (ס) (ד) שיטה אחת ושני אורין והיו יותר משני שיטין בלא אורין דלמ"ד אפי' חויה דכפריך לעיל: ד' מ' פ"י (ו) מקיימן ואם אין גיוון למעלה ויש שיטה אחת בין שיטות שצטיטה שני אשטרא מקיימת צעדים שזיף לכה נריך לפרש טיטא אנקודות או שורות: ש"כ הוא אפי' טובא דפסלינן בגיטין (דף סא:) שטר הבא על המחקה היינו כשעדי על הנייר: (ו) יוחנן אומר כו'. הימא דמשמע דחתם לפלוגי ונבמאי פליג דהא לא פסול אלא בלא טיטא דאי צטיטא אמאי פסול וכ"כ איכא צינייה דרבי יוחנן פסול אפילו צטיטא (ק) שני שיטין בין עדים לאשרתא משום דמתקם וכתוב הוא שטר ועדים על המחקה והאשרתא מקיימן דכצירא דמקיימן מן האשרתא שבו הא ליכא למימר דא"כ כל שטרות שיש

הן ואורין או דלמא הן ולא אורין א"ר נחמן בר יצחק ממתברא דהן ואורין דאי סלקא דעתך הן ולא אורין (ס) שיטה אחת בלא אורה למאי חויה אלא ש"מ הן ואורין שמע מינה רבי שבתי אמר משמיה דחזקיה בשני שיטין שאמרו בכתב ידי עדים ולא כתב ידי סופר מ"ט דכל המזיף לאו לגבי ספרא אול ומזיף וכמה אמר (ו) רבי יצחק בן אלעזר בגון לך לך זה על גבי זה אלא קסבר שני שיטין וארבעה אורין רב חייה בר אמי משמיה דעולא אמר ר' כגון למ"ד מלמעלה וב"ף מלמטה אלא קסבר שני שיטין ושלושה אורין רבי אבהו אמר כגון ברוך בן לוי בשיטה אחת קא סבר שיטה אחת ושני אורין אמר רב לא שנו אלא בין עדים לכתב אבל בין עדים לאשרתא אפילו טובא נמו כשר מאי שנו בין עדים לכתב דלמא מויף וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי בין עדים לאשרתא נמו מויף וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי (ו) דמטיילין ליה א"ה בין עדים לשטר נמו מטיילין ליה האמרי סהדי אטיימא הוא דחתימי בין עדים לאשרתא נמי אמרי בי דינא אטיימא הוא דחתימי ובי דינא אטיימא לא חתימי וליהושע דלמא גיז' ליה לעילא ומחיק ליה לטיימא וכתב מאי דבעי ומחתיים סהדי ואמר רב שטר הבא הוא ועדיו על המחקה כשר הניחא

וחזר ר"ם ואין מכשיר כי אם בתחלה ולא כסוף מפני שקיום השטר כסוף כדפסיק רב יהודאי אבל קשה מגט קרח (גיטין דף פג.) שאנו מכשירין בין בתחלה בין כסוף וי"ל דשאינו התם דמכל מלתא מקיימין ולא סגי בקיומא דהכא כדמפרש התם אבל כפשוטם שאנו מקיימין משלמטה כשרי פסול לכסוף: ש"כ אהת ר"א חו"א. (ו) אי מויף ביה וכתב ביה שני שיטין דקות ניכר שהוא מויף שהנך שני שיטין דקות משאר השטר ועוד דלא אולי לגבי ספרא לכתוב כתיבה דקה ואפילו אי בעי גיז' ליה ויש מפרשים שיטה אחת בלא אורה למאי חויה אין יכול לכתוב צה כלום ואמאי אלטרין למימר הרחיק שיטה (ס) כשר אבל לא צה למיפך שני שיטין למאי חוין לטובא חוין לכתוב זו שיטה אחת וימנח דלמדן משיטה אחרונה דקה דלמחר לעיל אין למדן היינו למסקנא (ו) הכא דמסקנא הן ואורין דחזו לכתוב שני שיטין דחתם ואוריה חויה לכתוב אחת ולכך אין למדן אבל מקמי דמסקן הן ואורין יש ללמוד דארכה דלמדן מדפסול הרחיק שני שיטין בלא אורין:

בגון דף ע"ג גב זה. א"ל לפרש שרגל הכ"ף על ראש הלמ"ד אלא אפי' לא היו רגל הכ"ף נגד ראש הלמ"ד אפי' היו ד' אורין שאור אחד נריך להיות בין ב' שיטין בלא רגל כ"ף וראש הלמ"ד כדלמחר בגון ל' למעלה וכ"ף למטה וקסבר ב' שיטין וג' אורין אלא נריך להיות אורין בין שיטה לשיטה ועוד אורין מפני רגל כ"ף שצטיטה ראשונה או מפני ראש הלמ"ד שצטיטה שניה היו שני צבואר ראשון יכולים להיות ראש הלמ"ד ורגל כ"ף כיון שאין זה כדלמחר ב' שיטין אפי' הם איך צינתיים ריות שאם יאכר לך לך זה כנגד זה צבויפו שובל לעשותו כציוה (ס) (ד) שיטה אחת ושני אורין והיו יותר משני שיטין בלא אורין דלמ"ד אפי' חויה דכפריך לעיל: ד' מ' פ"י (ו) מקיימן ואם אין גיוון למעלה ויש שיטה אחת בין שיטות שצטיטה שני אשטרא מקיימת צעדים שזיף לכה נריך לפרש טיטא אנקודות או שורות: ש"כ הוא אפי' טובא דפסלינן בגיטין (דף סא:) שטר הבא על המחקה היינו כשעדי על הנייר: (ו) יוחנן אומר כו'. הימא דמשמע דחתם לפלוגי ונבמאי פליג דהא לא פסול אלא בלא טיטא דאי צטיטא אמאי פסול וכ"כ איכא צינייה דרבי יוחנן פסול אפילו צטיטא (ק) שני שיטין בין עדים לאשרתא משום דמתקם וכתוב הוא שטר ועדים על המחקה והאשרתא מקיימן דכצירא דמקיימן מן האשרתא שבו הא ליכא למימר דא"כ כל שטרות שיש

הן ואורין או דלמא הן ולא אורין א"ר נחמן בר יצחק ממתברא דהן ואורין דאי סלקא דעתך הן ולא אורין (ס) שיטה אחת בלא אורה למאי חויה אלא ש"מ הן ואורין שמע מינה רבי שבתי אמר משמיה דחזקיה בשני שיטין שאמרו בכתב ידי עדים ולא כתב ידי סופר מ"ט דכל המזיף לאו לגבי ספרא אול ומזיף וכמה אמר (ו) רבי יצחק בן אלעזר בגון לך לך זה על גבי זה אלא קסבר שני שיטין וארבעה אורין רב חייה בר אמי משמיה דעולא אמר ר' כגון למ"ד מלמעלה וב"ף מלמטה אלא קסבר שני שיטין ושלושה אורין רבי אבהו אמר כגון ברוך בן לוי בשיטה אחת קא סבר שיטה אחת ושני אורין אמר רב לא שנו אלא בין עדים לכתב אבל בין עדים לאשרתא אפילו טובא נמו כשר מאי שנו בין עדים לכתב דלמא מויף וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי בין עדים לאשרתא נמו מויף וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי (ו) דמטיילין ליה א"ה בין עדים לשטר נמו מטיילין ליה האמרי סהדי אטיימא הוא דחתימי בין עדים לאשרתא נמי אמרי בי דינא אטיימא הוא דחתימי ובי דינא אטיימא לא חתימי וליהושע דלמא גיז' ליה לעילא ומחיק ליה לטיימא וכתב מאי דבעי ומחתיים סהדי ואמר רב שטר הבא הוא ועדיו על המחקה כשר הניחא

וחזר ר"ם ואין מכשיר כי אם בתחלה ולא כסוף מפני שקיום השטר כסוף כדפסיק רב יהודאי אבל קשה מגט קרח (גיטין דף פג.) שאנו מכשירין בין בתחלה בין כסוף וי"ל דשאינו התם דמכל מלתא מקיימין ולא סגי בקיומא דהכא כדמפרש התם אבל כפשוטם שאנו מקיימין משלמטה כשרי פסול לכסוף: ש"כ אהת ר"א חו"א. (ו) אי מויף ביה וכתב ביה שני שיטין דקות ניכר שהוא מויף שהנך שני שיטין דקות משאר השטר ועוד דלא אולי לגבי ספרא לכתוב כתיבה דקה ואפילו אי בעי גיז' ליה ויש מפרשים שיטה אחת בלא אורה למאי חויה אין יכול לכתוב צה כלום ואמאי אלטרין למימר הרחיק שיטה (ס) כשר אבל לא צה למיפך שני שיטין למאי חוין לטובא חוין לכתוב זו שיטה אחת וימנח דלמדן משיטה אחרונה דקה דלמחר לעיל אין למדן היינו למסקנא (ו) הכא דמסקנא הן ואורין דחזו לכתוב שני שיטין דחתם ואוריה חויה לכתוב אחת ולכך אין למדן אבל מקמי דמסקן הן ואורין יש ללמוד דארכה דלמדן מדפסול הרחיק שני שיטין בלא אורין:

בגון דף ע"ג גב זה. א"ל לפרש שרגל הכ"ף על ראש הלמ"ד אלא אפי' לא היו רגל הכ"ף נגד ראש הלמ"ד אפי' היו ד' אורין שאור אחד נריך להיות בין ב' שיטין בלא רגל כ"ף וראש הלמ"ד כדלמחר בגון ל' למעלה וכ"ף למטה וקסבר ב' שיטין וג' אורין אלא נריך להיות אורין בין שיטה לשיטה ועוד אורין מפני רגל כ"ף שצטיטה ראשונה או מפני ראש הלמ"ד שצטיטה שניה היו שני צבואר ראשון יכולים להיות ראש הלמ"ד ורגל כ"ף כיון שאין זה כדלמחר ב' שיטין אפי' הם איך צינתיים ריות שאם יאכר לך לך זה כנגד זה צבויפו שובל לעשותו כציוה (ס) (ד) שיטה אחת ושני אורין והיו יותר משני שיטין בלא אורין דלמ"ד אפי' חויה דכפריך לעיל: ד' מ' פ"י (ו) מקיימן ואם אין גיוון למעלה ויש שיטה אחת בין שיטות שצטיטה שני אשטרא מקיימת צעדים שזיף לכה נריך לפרש טיטא אנקודות או שורות: ש"כ הוא אפי' טובא דפסלינן בגיטין (דף סא:) שטר הבא על המחקה היינו כשעדי על הנייר: (ו) יוחנן אומר כו'. הימא דמשמע דחתם לפלוגי ונבמאי פליג דהא לא פסול אלא בלא טיטא דאי צטיטא אמאי פסול וכ"כ איכא צינייה דרבי יוחנן פסול אפילו צטיטא (ק) שני שיטין בין עדים לאשרתא משום דמתקם וכתוב הוא שטר ועדים על המחקה והאשרתא מקיימן דכצירא דמקיימן מן האשרתא שבו הא ליכא למימר דא"כ כל שטרות שיש

הן ואורין או דלמא הן ולא אורין א"ר נחמן בר יצחק ממתברא דהן ואורין דאי סלקא דעתך הן ולא אורין (ס) שיטה אחת בלא אורה למאי חויה אלא ש"מ הן ואורין שמע מינה רבי שבתי אמר משמיה דחזקיה בשני שיטין שאמרו בכתב ידי עדים ולא כתב ידי סופר מ"ט דכל המזיף לאו לגבי ספרא אול ומזיף וכמה אמר (ו) רבי יצחק בן אלעזר בגון לך לך זה על גבי זה אלא קסבר שני שיטין וארבעה אורין רב חייה בר אמי משמיה דעולא אמר ר' כגון למ"ד מלמעלה וב"ף מלמטה אלא קסבר שני שיטין ושלושה אורין רבי אבהו אמר כגון ברוך בן לוי בשיטה אחת קא סבר שיטה אחת ושני אורין אמר רב לא שנו אלא בין עדים לכתב אבל בין עדים לאשרתא אפילו טובא נמו כשר מאי שנו בין עדים לכתב דלמא מויף וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי בין עדים לאשרתא נמו מויף וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי (ו) דמטיילין ליה א"ה בין עדים לשטר נמו מטיילין ליה האמרי סהדי אטיימא הוא דחתימי בין עדים לאשרתא נמי אמרי בי דינא אטיימא הוא דחתימי ובי דינא אטיימא לא חתימי וליהושע דלמא גיז' ליה לעילא ומחיק ליה לטיימא וכתב מאי דבעי ומחתיים סהדי ואמר רב שטר הבא הוא ועדיו על המחקה כשר הניחא

וחזר ר"ם ואין מכשיר כי אם בתחלה ולא כסוף מפני שקיום השטר כסוף כדפסיק רב יהודאי אבל קשה מגט קרח (גיטין דף פג.) שאנו מכשירין בין בתחלה בין כסוף וי"ל דשאינו התם דמכל מלתא מקיימין ולא סגי בקיומא דהכא כדמפרש התם אבל כפשוטם שאנו מקיימין משלמטה כשרי פסול לכסוף: ש"כ אהת ר"א חו"א. (ו) אי מויף ביה וכתב ביה שני שיטין דקות ניכר שהוא מויף שהנך שני שיטין דקות משאר השטר ועוד דלא אולי לגבי ספרא לכתוב כתיבה דקה ואפילו אי בעי גיז' ליה ויש מפרשים שיטה אחת בלא אורה למאי חויה אין יכול לכתוב צה כלום ואמאי אלטרין למימר הרחיק שיטה (ס) כשר אבל לא צה למיפך שני שיטין למאי חוין לטובא חוין לכתוב זו שיטה אחת וימנח דלמדן משיטה אחרונה דקה דלמחר לעיל אין למדן היינו למסקנא (ו) הכא דמסקנא הן ואורין דחזו לכתוב שני שיטין דחתם ואוריה חויה לכתוב אחת ולכך אין למדן אבל מקמי דמסקן הן ואורין יש ללמוד דארכה דלמדן מדפסול הרחיק שני שיטין בלא אורין:

בגון דף ע"ג גב זה. א"ל לפרש שרגל הכ"ף על ראש הלמ"ד אלא אפי' לא היו רגל הכ"ף נגד ראש הלמ"ד אפי' היו ד' אורין שאור אחד נריך להיות בין ב' שיטין בלא רגל כ"ף וראש הלמ"ד כדלמחר בגון ל' למעלה וכ"ף למטה וקסבר ב' שיטין וג' אורין אלא נריך להיות אורין בין שיטה לשיטה ועוד אורין מפני רגל כ"ף שצטיטה ראשונה או מפני ראש הלמ"ד שצטיטה שניה היו שני צבואר ראשון יכולים להיות ראש הלמ"ד ורגל כ"ף כיון שאין זה כדלמחר ב' שיטין אפי' הם איך צינתיים ריות שאם יאכר לך לך זה כנגד זה צבויפו שובל לעשותו כציוה (ס) (ד) שיטה אחת ושני אורין והיו יותר משני שיטין בלא אורין דלמ"ד אפי' חויה דכפריך לעיל: ד' מ' פ"י (ו) מקיימן ואם אין גיוון למעלה ויש שיטה אחת בין שיטות שצטיטה שני אשטרא מקיימת צעדים שזיף לכה נריך לפרש טיטא אנקודות או שורות: ש"כ הוא אפי' טובא דפסלינן בגיטין (דף סא:) שטר הבא על המחקה היינו כשעדי על הנייר: (ו) יוחנן אומר כו'. הימא דמשמע דחתם לפלוגי ונבמאי פליג דהא לא פסול אלא בלא טיטא דאי צטיטא אמאי פסול וכ"כ איכא צינייה דרבי יוחנן פסול אפילו צטיטא (ק) שני שיטין בין עדים לאשרתא משום דמתקם וכתוב הוא שטר ועדים על המחקה והאשרתא מקיימן דכצירא דמקיימן מן האשרתא שבו הא ליכא למימר דא"כ כל שטרות שיש

(א) וצמחן ערך דיו א גמ
דמדיית ליה פי' דמדיית
כיון משלן כלומר עושה
נקיים לו דיו א גמ
לאשרתא ע"כ, (ב) ולקמן
קט"ו, (ג) ר"ש, (ד) רש"י
מ"ה, (ה) ר"ש, מ"ה,

הגהות הב"ח

(א) גמ' הן ולא אורין
שקיימת ענינו: (ב) חויה
דמדיית ובי כשנל' ל' של
לשון עתה הושת עקטי
שני עתה הושת עקטי
זה שלל נגד זה דעטיפה
משום דיומני דמהדרין כדרי
הדי ופכ"ו י"ו חתמי
דמיוני אשדרי: (ד) י"ה
אלמא ובי כשנל' ל' של
התמנו: (ה) ד"ה ויחזק לו'
ומנח הוא הלוואה מל"ל:
(ו) ד"ה דלמחר כד ובי
ורבבי אשמה אפי' ובי
שקיימת ענינו: (ז) חויה
ד"ה (נדף הקוס) נמצא לו'
ואין נמצא לרי"ם ב' הרב
נמצא סוף חלק מהה קרוב
גי' ע"י מ"ש חוקי' נטיין
חו"ל ואמר ר"ח דלמחר חלק
דפסול הכא לא פסול אלא
בכתב ש"י ולאחר חזון ר"ח
נריך לפרש נמי דלפי' חלק
דמשיטת הכתב הם לא מכשיר
אלא בתחלה אבל סוף פסול
לפי' ע"י חוקי' הושת
בפי' נדעין דף פ"ח ד"ה
אמר לה: (ח) בא"ד שלא
יאמרו משום נמו ובי חתמי
בתחלה אלא ובי פסול
בכתב: (ט) בא"ד ו"ה
א"כ חתמי כשר הבא ו"ה
חלק ובי ח"ל חתם דפסול
בתחלה מהדרין משום
דעדי הכתב: (י) בא"ד ויך
משום חתמי אפי' חתמי
עדים שלמטה כו' מכלל:
(ל) ד"ה שיטה ובי דאי
מויף ומנח ביה ובי שיטת
מויף כיון שחך שני שטרות
דקות יותר משאר אותיות
השטר כ"ל: (מ) בא"ד
הרחיק שיטה אחת כשר:
(נ) בא"ד למקמא דהרבא
וי' שני שיטין ואחת אוריה
וי': ד"ה בגון ח"ל
לשטוח כציוה כפ"ד וא"כ
מדי' שיטה אחת ובי בלא
אורין דלא לא כן שיטה
אחת ובי חויה: (ס) ו"ה
דמטיילין ובי שני הרחיק
משום שאר ניכר חלק:
(פ) בא"ד האשרתא של ח"ל
מקיימת אותם אל ח"ל
נגין ובי לאשרתא מקיימת
לעדים שזיף: (צ) ד"ה שטר
וי' ורא דפסלינן: (ק) ד"ה
אפילו ובי ד' חתמן פסול
אפילו כשנטיטא שיטה אחת
בין עדים לאשרתא משום
דמתקמא ובי האשרתא
מקיימת אותה דכפ"ד ליה
דמקיימן ובי:

רבינו גרשום

שיטה אחת דאמרי. הרחיק
שיטה אחת כשריה. פשיטא
דכשר דלמא חויה הא
לוי מצי לזיזיף דנכרת
הוא התוכה שריא דקה
יותר מן האחרות: א
שיטין שאמרו. פסול דייך
שיטות הרבות ככתב ב' עדים
עדים דלא בקיאי בכתיבה
צדורן הרוחה פסול סופר
אומן ריוע ליישם ולצמצם
כתביהו אבל הני שיטין
מקמי דליהוה שיטה אחת
הרוחה פסול מאי טעמא
משום דבי דמדיית לאו
לגבי ספרא אול דמדיית
ליה דרסוף לא מויף אלא
הוא עצמו מויף בצעצע
בכתיבו ולמי שאני מוחה

ומחיק ליה לטיימא וכתב מאי דבעי ומחתיים סהדי ואמר רב שטר הבא הוא ועדיו על המחקה כשר הניחא
שקיימו השטר וחתימת עדים גביי רבי שלא כדון:
(א) ומשום פסול. (ב) נמצא דליל וקשיטה שיהי אין מופסין אלא כצירא חלק אחד ובי.

ב א מ"י פ"ב מ"ג מ"ה
 ג' ו' י' ס' ט' ע"ג
 טו"ט ט"ז ט"ח ט"ט
 כ' כ"ג כ"ד כ"ה כ"ו
 כ"ז כ"ח כ"ט ל' ל"א
 ל"ב ל"ג ל"ד ל"ה ל"ו
 ל"ז ל"ח ל"ט מ' מ"א
 מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה
 מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט
 נ' נ"א נ"ב נ"ג נ"ד
 נ"ה נ"ו נ"ז נ"ח נ"ט
 ס' ס"א ס"ב ס"ג ס"ד
 ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט
 ע' ע"א ע"ב ע"ג ע"ד
 ע"ה ע"ו ע"ז ע"ח ע"ט
 פ' פ"א פ"ב פ"ג פ"ד
 פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט
 פ"י פ"יא פ"יב פ"יג
 פ"יד פ"יה פ"יז פ"יח
 פ"יט פ"כ פ"כא פ"כב
 פ"כג פ"כד פ"כה פ"כו
 פ"כז פ"כח פ"כט פ"ל
 פ"לא פ"לב פ"לג פ"לד
 פ"לה פ"לז פ"לח פ"לט
 פ"ס פ"סא פ"סב פ"סג
 פ"סד פ"סה פ"סז פ"סח
 פ"סט

בן אשתא פסולין שיכולין למתקן ויכתוב הוא ועדיו על המחק
 אלא והאי כפירא ליה דלון מקיימין כפי האי גוונא מאשתרא אלא
 מן העדים ויש לומר דקבר ר' יוחנן אי מטייט ליה פסול משום דבי
 דינא אטייטא חתמי אי נמי איכא למימר דלא פליגי אלא רב מיירי
 בטיוטא ורבי יוחנן מיירי בכל
 טיוטא (ו) א"נ שיטה אחת בין עדים
 לאשתרא לרב כשר דכל כה"ג אין
 מקיימין אותו מאשתרא אלא מעדים
 שבו. עד כאן: הניחא ארב
 בהנא (ט) משמיה דשמואל קאמר
 איה. קשה דלדידיה מי ניחא א"כ
 כל שטר מקיים ימתקנו ויש לומר
 דהא לא קשה כולי האי דלון שיהיה
 כתוב מתחלה לא יוכל למתקן שלא
 יהיו ניכרים האומיות אבל מחק
 לטיוטא אינו ניכר וימתקנה ויכתבו
 כמו שיראה וט"ג דבסמוך פריך ואם
 תאמר חזר ומוחק אע"פ שיהיה
 ממוק לא האמת פריך דלון חילוק
 בין טו"ט לכתב: שיבוא אחת
 נמי פסול. שיכתוב הוא ועדיו
 בשטיה אחת והאשתרא (י) מקיימין
 וא"ת כי היכי דפסלינן שטר הנא
 הוא בשטיה אחת ועדיו בשטיה
 אחרת משום שטרך עדים להרחיק
 חתימתן מן הכתב שיטה אחת הכי
 נמי הוה לן למיפסל שטר הנא הוא
 ועדיו בשטיה אחת משום שנית דין

מרחיקין השיטה אחת מן העדים ויכול לזיף באותה שיטה ויש לומר
 שהדי לא דייקי לסמוך חתימתם אצל ב"ד דייקי וחתמי סמוך לעדים
 וכשהרחיקו אחת פסול שיכול לכתוב בה שטר הוא ועדיו בשטיה
 אחת והאשתרא (י) מקיימין השמה דאמינן להכי דפסלינן אותן שטרות
 שיכול לזייפניהו א"כ לר"ך ליהרר באותן שטרות וכתובות שיש להן גליון
 שלא יתמנו העדים זה אלא זה שיכול לנא ליהי זיף ולכתוב בגליון
 שבאורך העדים מה שיראה והוי שטר הנא הוא ועדיו בשטיה אחת
 וכשר יוחתמן כל השטר אלא יחתמו זה תחת זה דהשתא ליכא למיחש (י)
 דאי משום שיכתוב בגליון שטר לפני העד אי פלוגי החתום חייב
 לפלוגי מנה והוי שטר הנא הוא והלוה ככתב ידו בשטיה אחת משום
 הא לא פסלינן לשטרא דליהוי העד הוא דאפסיד אנפשיה כשהוא חתם
 במקום שיכול לזיף ולכתוב על עצמו מה שיראה ואין לפסול השטר
 אלא כשיש חלק לפניהם והן חותמין זה אצל זה שעתה יכול לעשות
 שטר שיש (י) שני עדים להוליא מאחרים אצל משום עצמו לא דליהוי
 הוא דאפסיד אנפשיה וכן נמי אם אין גליון השטר לא יחתמו בסוף
 שיטה זה אלא זה כיון שיש חלק לפניהם משום ההוא טעמא (י)
 שפירשתי אלא זה תחת זה אי נמי מלניו למימר דאפי"ן יש גליון מרובה
 בראש (י) השטר והעדים חותמין זה אצל זה בראש שיטה של שטר כשר
 אפי"ן דמלי כתיב מאי דבעי בראש גליון דלא פסלינן שטר אלא כשיכול
 לזיף בחלק שהוא צורך השטר שאינו יכול לחתום וזה חלק חתון
 היה השטר פסול כגון שני שיטין לפני השטר (י) לפני האשתרא
 בינו לעדים וכגון חלק שהוא אחר השטר במקושר בסופו שגם הוא צריך לשטר משום
 דבעי כו' אצל בחלק שאין צורך השטר שאם היה נחתך לא היה השטר פסול אלא
 שגליון וגם רוב פעמים ששבושינן חותמין ככתובות זה תחת זה ומימין חלק שני
 שיטין לפנייהם אלא דלאי אין בכך כלום כיון שאין (י) צורך
 השטר (וגם קושיות שהקשו במשנה יש מהן מתורלין בתירון זה. ע"ה) מיהו אם
 חתמו בשטר בסוף שיטה זה אצל זה והיחשו חלי שיטה חלק
 לפניהם פסול לפי שיכולים לזיף באותו חלק והוא צורך השטר פסול דאמרינן חלק
 היה אצטבר כתוב שזיו
 אלו העדים חותמין עליו והוא חתמו ועשה זה (י) השטר (י) לפני העדים שיכולים
 להיחש חלק לפניהם כיון שאינו צורך השטר אלא יש להן לחתום
 זה תחת זה וא"ת זה אינו צורך השטר אומה חלי שיטה שלפני העדים שאפי"ן
 חתובה אין לנו לחוש ששם היה השטר שא"כ היה הלוה שוטה
 שעשה שטר והיחש חלק לפני העדים שהמלוה היה יכול לכתוב שטר אחר
 כך ולחתוך זה ויש לומר שמה יש לנו לחוש שבאומה חתן היה שטר
 אחר והיחש הלוה חלק הרבה לפני העדים לפי שמחש שאם יכתוב זה המלוה שטר
 אחר וחתוך זה ויודע יזיפו (י) ויהיה ניכר בחתוך שיש בסופו
 מכל מקום צורך השטר הוא ויש להם לעדים לחתום זה תחת זה אם חותמין
 בסוף שיטה חלק לפניהם שזיו השטר שאלו העדים חותמין עליו והמלוה כתב זה
 השטר לזה אין לחוש לפי שהלוה לא היה שוטה כל כך שהיחש חלק למעלה
 מן העדים שיכול המלוה לחתוך השטר הזה וגם כל החלק
 שלמעלה בשוה לשטר זה ולא ישאר חלק כי אם כנגד העדים ויכתוב שם
 מאי דבעי ולא יהא ניכר ויזיפו ולכן אינו (י) צורך השטר ויכולים
 לחתום זה אצל זה אפי"ן שמיניחין חלי השיטה לפנייהם שיכול לזיף בהן
 בשביל כך אין לו לפסול השטר שאם היה חתון
 אלא לאו (י) אלא שיטה אחת זה תחת זה ויש ליתן טעם בשבשטינן שאין
 צריך באלו כלל דתם לא נפסלו השטר בשביל
 השבשטינן שחתומים רחוק שני שיטין שאינם מן העדים ויאנס שייכין
 לשטר כלל: ג' אבא אבא רב ששרא אבא הוא ועדיו ע"ה המחק
 כשר. ואם תאמר ויחוש שמה מעיקרה היה הוא על הנייר ועדיו על המחק
 (י) דפסול ומחק כל השטר וכתב מאי דבעי והוי על
 המחק ויש לומר להא ליכא למיחש שאם מעיקרה היה הוא על הנייר ועדיו
 על המחק הוה כתוב בין סהדא לסהדא אנתא סהדי

הניחא לרב כהנא דמתני לה משמיה דשמואל
 שפיר אלא לרב מביבוי דמתני לה משמיה
 דרב מאי איכא למימר קסבר כל כי האי
 גוונא "אין מקיימין אותו מן האשתרא שבו
 אלא מן העדים שבו ורבי יוחנן אמר לא שנו
 אלא בין העדים לכתב אבל בין עדים
 לאשתרא אפילו שיטה אחת (ה) פסול מאי
 שנו בין עדים לאשתרא ידלמא גיין לעילאי
 וכתב הוא ועדיו בשיטה אחת וקסבר ישר
 הבא הוא ועדיו בשיטה אחת כשר אי הכי
 בין עדים לכתב נמי דלמא גיין ליה לעילאי
 וכתב מאי דבעי וחתמי סהדי יקא סבר
 שטר הבא הוא בשיטה אחת ועדיו בשיטה
 אחרת פסול וליחוש דלמא כתב הוא ועדיו
 בשיטה אחת ואמר אנה לרבות בעדים
 הוא דעבדי יקסבר כל כי האי גוונא אין
 מקיימין אותו מן העדים שלממה אלא
 מן העדים שלמעלה גופא אמר רב
 ישטר הבא הוא ועדיו על המחק כשר
 ואם

כולו בשטיה אחת והעדים בשטיה אחרת פסול. ונראה בעיני טעמו
 של דבר הוא ועדיו בשטיה אחת כשר דלא פלוג רבנן בין שטר גדול
 לשטר קטן שיהא קטן פסול יותר מן הגדול אצל אם כולו בשטיה
 אחת ועדיו בשטיה אחרת פסול והיינו טעמא דאמרינן לעיל [קסג]. הרחיק
 שיטה אחת חלק בין שטר לעדים כשר וטעמא דמסקינן [סג] אין למדין
 משטיה אחרונה ואם אחת אומר כשר היכא דהשטר בשטיה אחת
 ועדיו בשטיה אחרת איכא למיחש דגיין ליה לעילאי וכתב בההיא
 שיטה חלק מאי דבעי וחתמי סהדי: הוא ועדיו. השטר והעדים:
 ומשני קסבר ר' יוחנן שטר כהנא. לפנינו בשטיה אחת ועדיו בשטיה
 אחרת מחתיה פסול כדפרישית טעמא משום דאין למדין משטיה
 אחרונה כדאמרינן לעיל: (י) ודלמא. היינו הך פירכא דגיין ליה
 לעילאי וככז מאי דבעי וחתמי סהדי והכי פריך ויחוש ודלמא
 הך חלק שהיתה בין שטר לעדים זיף זה וחתך את השטר מלמעלה
 ודלמא כתיב בההיא שיטה חלקה שהכשרו בין השטר לעדים כל
 מאי דבעי וחתמי נמי סהדי בההיא שיטה ומנלא שטר הנא הוא
 ועדיו בשטיה אחת וכשר והעדים שלמטה של שיטה ההיא
 אומר הוסיפתם על הראשונים לפרסם את הדבר יותר: ומשני כל
 כי האי גוונא כו'. כלומר כשיזיף לפנינו שטר הנא הוא ועדיו
 בשטיה אחת ויש זה עוד תחת אותה שיטה עדים אחרים אין
 מקיימין אותו אלא מן העדים החתומים עמו בשטיה אחת:
 וא"ת

(א) ה"א למעלה בענין כו'
 (ב) א"ה שטר (ג) ורש"י (ד)
 (ה) רש"י דשטר

הגהות הב"ח

(א) ובי אפי' שטיה אחת
 נמי פסול: (ב) רש"י ד"ה
 אלא בין ובי שטר ועדים
 בלתי שטיה כ"ל וכתב
 פוליס נחמק: (ג) ד"ה
 ונראה דלמא כו' היינו
 וכו' וכן פירשו ויחוש
 דלמא הך שיטה חלק:
 (ד) תוס' ד"ה ובע"ה ר'
 יוחנן וכו' מירי גלא טיוטא
 סהדי ואפי' מחתיל גביה אי
 נמי וכו' דכל כה"ג נמי אין
 מקיימין וכו' ע"כ הג"ה:
 (ה) ד"ה הניחא וכו' משמיה
 דשמואל קאמר ליה שפיר
 ק' וכו' אפי' שטיה כתוב
 על המחק: (ו) ד"ה שטיה
 וכו' והאשתרא מקיימת
 אותה וא"ת: (ז) בא"ד
 והאשתרא מקיימת אותם
 ההוא דאיתא: ג' וכו'
 דהכתיב כתב ר"י השם
 דלמא להכי כו': (ח) בא"ד
 לפי לחוש למירי דלי:
 (ט) בא"ד שטר שבו שני
 עדים: (י) בא"ד הוה טעמא
 והאשתרא מקיימת: (כ) בא"ד
 גליון מרובה כולא השיטה
 והעדים: (ל) בא"ד שני
 שיטין לפני העדים או שיטה
 אחת לפני האשתרא וכו'
 (מ) בא"ד שאין בו צורך:
 (נ) בא"ד שאין זה צורך
 העד: (ס) בא"ד ופשה
 זה השטר לפניהם שהיה
 העדים יכולין להיחש חלק
 לפניהם כיון שאינו חתום
 השטר אלא יש להם לחתום
 זה תחת זה וא"ת זה אינו
 צורך השטר שאפי' חתובה
 אותה חלי שטיה שלפני העדים
 אין לנו לחוש ששם היה
 השטר שא"כ היה הלוה שוטה
 שעשה שטר והיחש חלק
 לפני העדים שהמלוה היה
 יכול לכתוב שטר אחר
 ולחתוך זה השטר יש לומר
 כו': (פ) בא"ד יודע יזיפו
 שהיה ניכר וכו' ומימין
 חצי שיטה חלק לפניהם
 ויחש שטר וכו' וכן שטר
 צורך העד: (צ) בא"ד או
 אפילו בלתי שטיה בלבד
 שחתמו זה תחת זה ויש ליתן
 טעם בשבשטינן שאין לחוש
 באלו כלל דהתם לא נפסלו
 השטר כו': (ק) ד"ה גופא
 וכו' ועדיו על המחק דכשר
 ומחק כל השטר וכתב מאי
 דבעי וכו' הוא ועדיו על
 המחק וכו':

מפירסם ואמאי כשר. קסבר ר' יוחנן כי האי גוונא אין מקיימין אותו שטר אלא מן העדים שלמעלה החתומין באותה שיטה של השטר אם יש עדים שמכירין שהיא כתיבת ידם כשר ואם לאו פסול:
 (א) ז"ל על המחק אין מקיימין אותו שטר וכו'. (ב) נראה דל"י היכא דשניק בין עדים לכתב אצל בין עדים לאשתרא אפי' שיטה אחת פסול: (ג) ז"ל ויחוש דלמא כתב הוא ועדיו בשטיה
 אחת על אמרינן ליה וכו'.

מפירסם ואמאי כשר. קסבר ר' יוחנן כי האי גוונא אין מקיימין אותו שטר אלא מן העדים שלמעלה החתומין באותה שיטה של השטר אם יש עדים שמכירין שהיא כתיבת ידם כשר ואם לאו פסול:

